

Mál nr. 130/2019**M og
V vegna réttaraðstoðartryggingar****Ágreiningur um bótaskyldu úr réttaraðstoðartryggingu/málskostnaðartryggingu.****Gögn.**

Málskot mótttekið 28.03.2019 ásamt fylgiskjölum 1-12.

Bréf V dags. 02.05.2019.

Málsatvik.

Hinn 17. október 2017 var þingfest í héraðsdómi Austurlands einkamál gegn M og fjórum systkina hans. Stefnandi í málinu var bróðir M og í stuttu máli snerist ágreiningurinn um hvort neðri hæð íbúðarhúss sem verið hafði í eigu foreldra þeirra systkina væri réttilega í eigu allra systkinanna eftir ákveðnum hlutföllum, en sum þeirra höfðu afsalað réttindum sínum til stefnanda, eða M eins, sem hafði árið 1990 látið þinglýsa afsali þar að lútandi en samið hafði verið um kaup hans á eigninni árið 1983. Deilt var um gildi þess afsalsgernings og því haldið fram að faðir systkinanna hefði litið svo á að ekkert hefði orðið af kaupunum enda hefði hann afsalað sér umræddum eignarhluta til allra barna sinna með gjafagerningi árið 1988. Dómur í áðurgreindu máli var kveðinn upp hinn 14. desember 2018 og var M sýknaður af kröfum stefnanda, en málskostnaður milli hans og stefnanda hins vegar látinn niður falla.

M telur sig eiga rétt til bóta úr málskostnaðartryggingu sem er hluti heimilistryggingar hans hjá V. Kröfu sína rökstyður hann með því að málsóknin hafi komið honum mjög á óvart. Hann hafi litið svo á að umræddum ágreiningi hafi verið lokið með skiptum á dánarbúi móður þeirra systkina og að skiptin væru endanleg og bindandi gagnvart erfingjum. Þá hefðu engin samskipti átt sér stað milli systkinanna varðandi umrædda dómkröfu áður en dómsmálið var höfðað. Þá tekur M fram að V hafi ekki innt hann eftir því hvort einhver ágreiningur væri fyrirliggjandi áður en umrædd váttrygging tók gildi. Né hafi honum verið gerð grein fyrir þeim verulegu takmörkunum á gildissviði váttryggingarinnar sem höfnun V á bótaskyldu byggir á, sbr. 1. mgr. 4. gr. laga nr. 30/2004 um váttryggingarsamninga.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að heimilistrygging M hjá V hafi tekið gildi hinn 1. júní 2017 og sé enn í gildi. Í gr. 50.1 skilmálanna komi fram að málskostnaður sé greiddur ef váttryggingin er í gildi þegar ágreiningur kemur upp og hún hafi þá verið í gildi í að minnsta kosti tvö samliggjandi ár hjá félaginu. Í gr. 50.2 segi svo að váttryggður geti samt sem áður fengið greiddan málskostnað ef þeir atburðir eða þau atvik sem liggja til grundvallar kröfunni hafi gerst eftir að váttryggingin tók gildi. Með hliðsjón af gögnum málsins sé ljóst að umræddur ágreiningur fyrir dómstólum hafi átt sér langan aðdraganda, þannig hafi stefnandi í málinu ítrekað reynt að fá þinglýstum eignarheimildum hnekk, og á fyrri stigum hafi gengið dómar og úrskurðir vegna gjafagerninga í tengslum við sömu jörð. Því sé óhjákvæmilegt að líta svo á að ágreiningur málsins hafi komið upp þó nokkru áður en váttrygging M hjá V tók gildi. Verði því að hafna kröfu hans.

Álit.

Ágreiningslaust er að váttryggingin sem um ræðir gekk í gildi örfáum mánuðum áður en dómsmál á hendur M var þingfest. Því er ljóst að bótaréttur M getur ekki byggt á gr. 50.1 viðeigandi skilmála en hún er svohljóðandi: „Hægt er að fara fram á að málskostnaður verði greiddur ef váttryggingin er í gildi þegar ágreiningur kemur upp og hún hafi þá verið í gildi í að minnsta kosti tvö samliggjandi ár hjá félaginu. Hafi váttryggður haft sams konar váttryggingu hjá öðru félagi fær hann þá váttryggingu reiknaða sér til góða.“ Ekki er fyrir nefndinni byggt á því að seinni málsliður ákvæðisins geti átt við, og liggur í raun ekkert fyrir um það, og kemur hann því ekki til frekari skoðunar. Í gr. 50.2 segir svo hins vegar: „Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. getur váttryggður samt sem áður fengið greiddan málskostnað ef þeir atburðir eða þau atvik, sem liggja til grundvallar kröfunni, hafa gerst eftir að váttryggingin tók gildi.“ Kemur þá til skoðunar hvort krafa M geti byggst á þessari málsgrein, þ.e. hvort atvik eða atburðir sem krafa stefnanda í umræddu dómsmáli byggði á hafi átt sér stað eftir 1. júní 2017. Ljóst er

að deilt er m.a. um gildi þinglýsingar afsals sem mótttekið var til þinglýsingar hinn 4. apríl 1990. Af gögnum sem lögð hafa verið fyrir nefndina má svo ráða að á skiptafundi vegna dánarbús móður þeirra systkina, en hún hafði setið í óskiptu búi, hinn 10. maí 2010 hafi verið ágreiningur um eignarhald umræddrar íbúðar. Í stefnu sem lögð var fram í héraðsdómi Austurlands hinn 17. október 2017, kemur fram að beiðni hafi verið send sýslumanninum á Seyðisfirði hinn 18. október 2016 um afturköllun og afmáningu úr fasteignabók. Verður því ekki litið framhjá því að deilur aðila, eins og raunar segir einnig í niðurstöðu héraðsdóms, hafa verið langvarandi og samkvæmt atvikum öllum er ekki hægt að fallast á að þeir atburðir eða atvik sem liggja til grundvallar kröfunni hafi gerst eftir að umrædd váttrygging tók gildi.

Þá verður ekki fallist á það með M að takmarkanir á gildissviði váttryggingarinnar séu í þessu tilviki verulegir í þeim skilningi að skylt hefði verið að geta umræddra skilmálaákvæða sérstaklega við töku váttryggingarinnar, sbr. 1. mgr. 4. gr. laga um váttryggingarsamninga nr. 30/2004.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr réttaraðstoðartryggingu heimilistryggingar sinnar hjá V.

Reykjavík 21. maí 2019

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Guðmundur Stefán Martinsson lögfr.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr.